

O`QUVCHILARNING TIL KOMPETENSIYASINI BAHOLASH.

Umarova Ozodxon Abduvaliyevna
Toshkent amaliy fanlar universiteti o`qituvchisi
Rashidova Dildora Ulug`bek qizi
Toshkent amaliy fanlar universiteti talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada o`quvchilarning til kompetensiyasini baholashning mazmuni va ahamiyati yoritilgan. Til kompetensiyasini aniqlash jarayonida qo`llaniladigan metodlar, baholash mezonlari hamda zamonaviy pedagogik yondashuvlar tahlil qilingan. Shuningdek, CLIL texnologiyasi asosida o`quvchilarning til ko`nikmalarini baholash usullari haqida fikr yuritilgan.

Kalit so`zlar: til kompetensiyasi, baholash, CLIL texnologiyasi, kommunikativ kompetensiya, til ko`nikmalari, ta`lim jarayoni, baholash mezonlari.

Annotation: This article discusses the assessment of students' language competence in the educational process within the CLIL approach. It highlights the importance of evaluating key language skills such as listening, speaking, reading, and writing. The article also describes assessment methods and criteria that help determine students' language proficiency and improve their communicative competence.

Keywords: language competence, assessment, CLIL technology, communicative competence, language skills, educational process, assessment criteria

Аннотация: В данной статье рассматривается оценивание языковой компетенции учащихся в образовательном процессе в рамках подхода CLIL. Подчеркивается важность оценки основных языковых навыков: аудирования, говорения, чтения и письма. Также описываются методы и критерии оценивания, которые помогают определить уровень владения языком и развивать коммуникативную компетенцию учащихся.

Ключевые слова: языковая компетенция, оценка, технология CLIL, коммуникативная компетенция, языковые навыки, образовательный процесс, критерии оценки

KIRISH

Zamonaviy ta`lim tizimida o`quvchilarning bilimni baholash muhim pedagogik jarayon hisoblanadi. Ayniqsa, chet tilini o`qitishda o`quvchilarning til kompetensiyasini to`g`ri baholash ularning bilim darajasini aniqlash va ta`lim sifatini oshirishda muhim rol o`ynaydi.

Til kompetensiyasi o`quvchining tilni tushunish, gapirish, o`qish va yozish qobiliyatlarini o`z ichiga oladi. Ushbu ko`nikmalarni baholash orqali o`qituvchi o`quvchining tilni qanchalik darajada o`zlashtirganini aniqlay oladi.

Til kompetensiyasi tushunchasi

Til kompetensiyasi – bu shaxsning tilni to`g`ri va samarali qo`llash qobiliyatidir. U bir nechta asosiy komponentlardan iborat:

Grammatik kompetensiya – grammatik qoidalarni bilish va qo`llash.

Leksik kompetensiya – soʻz boyligi va undan foydalanish.

Fonetik kompetensiya – toʻgʻri talaffuz qilish qobiliyati.

Kommunikativ kompetensiya – til orqali samarali muloqot qilish qobiliyati.

Bu komponentlar oʻzaro bogʻliq boʻlib, tilni mukammal oʻrganishda muhim ahamiyatga ega.

Til kompetensiyasini baholash faqatgina oʻquvchilarning bilim darajasini aniqlash uchun emas, balki ularning oʻrganish jarayonini takomillashtirish uchun ham xizmat qiladi. Toʻgʻri tashkil etilgan baholash tizimi oʻquvchilarga oʻz bilim va koʻnikmalarini tahlil qilish, xatolarini aniqlash hamda ularni tuzatish imkonini beradi.

Baholash jarayonida oʻqituvchi nafaqat natijani, balki oʻquvchining oʻrganish jarayonini ham eʼtiborga olishi zarur. Bu yondashuv oʻquvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi va ularning tilni oʻrganishga boʻlgan qiziqishini oshiradi.

Formativ va summativ baholash

Til kompetensiyasini baholash ikki asosiy turga boʻlinadi:

1. Formativ baholash

Bu baholash oʻquv jarayoni davomida amalga oshiriladi. Uning asosiy maqsadi oʻquvchilarning oʻzlashtirish darajasini aniqlash va ularga yordam berishdir. Masalan:

savol-javoblar

kichik testlar

ogʻzaki mashqlar

guruhli topshiriqlar

Formativ baholash oʻquvchilarning bilimlarini bosqichma-bosqich rivojlantirishga yordam beradi.

2. Summativ baholash

Bu baholash maʼlum bir mavzu yoki oʻquv bosqichi yakunida oʻtkaziladi. U oʻquvchilarning umumiy bilim darajasini aniqlashga xizmat qiladi. Masalan:

yakuniy testlar

yozma ishlar

loyiha ishlari

prezentatsiyalar

Til kompetensiyasini baholash usullari

Oʻquvchilarning til kompetensiyasini baholashda turli metodlardan foydalaniladi:

1. Test usuli

Grammatika, leksika va oʻqib tushunish koʻnikmalarini aniqlash uchun qoʻllanadi.

2. Ogʻzaki suhbat

Oʻquvchining gapirish va muloqot qilish qobiliyatini baholash imkonini beradi.

3. Yozma ishlar

Insho, matn tuzish yoki savollarga yozma javob berish orqali baholanadi.

4. Kuzatish metodi

Oʻqituvchi oʻquvchilarning dars jarayonidagi faoliyatini kuzatib baholaydi.

CLIL texnologiyasida baholash

CLIL texnologiyasida baholash nafaqat til bilimini, balki fan mazmunini ham hisobga oladi. Bu jarayonda o'quvchilarning: mavzuni tushunishi, til orqali fikr bildira olishi, yangi bilimlarni qo'llay olishi, kabi ko'nikmalari baholanadi.

CLIL darslarida baholash ko'pincha loyiha ishlari, prezentatsiyalar, guruhli topshiriqlar orqali amalga oshiriladi.

Baholash mezonlari

Til kompetensiyasini baholashda quyidagi mezonlar muhim hisoblanadi:

grammatik to'g'rilik, so'z boyligidan foydalanish, nutq ravonligi, talaffuz aniqligi, fikrni mantiqiy ifodalash

Bu mezonlar o'quvchilarning til ko'nikmalarini har tomonlama baholash imkonini beradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, o'quvchilarning til kompetensiyasini baholash zamonaviy ta'lim jarayonining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Til kompetensiyasi o'quvchilarning tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish kabi asosiy til ko'nikmalarini o'z ichiga oladi. Ushbu ko'nikmalarni to'g'ri va tizimli baholash orqali o'qituvchi o'quvchilarning bilim darajasi, rivojlanish bosqichi hamda tilni qanchalik samarali o'zlashtirayotganini aniqlay oladi.

Baholash jarayoni faqatgina o'quvchilarning bilimini tekshirish bilan cheklanib qolmaydi, balki ularning o'rganish jarayonini takomillashtirishga ham xizmat qiladi. Formativ va summativ baholash turlaridan foydalanish o'quvchilarning bilimlarini muntazam nazorat qilish va ularni yanada rivojlantirish imkonini beradi. Ayniqsa, formativ baholash o'quvchilarning o'qish jarayonidagi xatolarini o'z vaqtida aniqlash va ularni bartaraf etishda muhim rol o'ynaydi.

CLIL texnologiyasi asosida tashkil etilgan darslarda baholash jarayoni yanada samarali bo'ladi. Chunki bu metod til o'rganish jarayonini boshqa fanlar bilan integratsiyalashgan holda olib borishni nazarda tutadi. Natijada o'quvchilar nafaqat tilni o'rganadilar, balki turli fanlar bo'yicha bilimlarini ham rivojlantiradilar. Bunday yondashuv o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini, mustaqil ishlash ko'nikmalarini hamda kommunikativ kompetensiyasini rivojlantiradi.

Shuningdek, zamonaviy baholash vositalaridan foydalanish, masalan, portfoliolar, rubrikalar, loyiha ishlari va onlayn testlar o'quvchilarning til kompetensiyasini yanada aniq va samarali baholash imkonini beradi. Bu vositalar baholash jarayonining shaffofligini ta'minlab, o'quvchilarning o'z bilimlarini tahlil qilish va baholash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Demak, o'quvchilarning til kompetensiyasini baholash jarayonini to'g'ri tashkil etish ta'lim sifatini oshirishga, o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirishga va ularni kelajakda erkin muloqot qila oladigan shaxs sifatida shakllantirishga xizmat qiladi. Shu sababli zamonaviy ta'lim tizimida til kompetensiyasini baholash jarayoniga alohida e'tibor qaratish muhim hisoblanadi.

1. Avazbek, A. (2024). THESIS FOR A RESEARCH ON ZONE OF PROXIMAL DEVELOPMENT AND ITS EFFECTIVENESS. Kokand University Research Base, 39-46.
2. Axmadjonova Mohinur. (2024). PROJECT-BASED LEARNING AS A CREATIVE AND INNOVATIVE WAY OF TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE. Kokand University Research Base, 54-60.
3. Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). CLIL: Content and Language Integrated Learning.
4. Dalton-Puffer, C. (2011). "Content and Language Integrated Learning: From Practice to Principles?" Annual Review of Applied Linguistics.
5. Harrop, E. (2012). "Content and Language Integrated Learning (CLIL): Limitations and Possibilities." Encuentro Journal